

Nr 332.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående transport av vissa utländska medborgare genom Sverige; given Stockholms slott den 1 juni 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Christian Günther.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen å Stockholms slott den 1 juni 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför ministern för utrikes ärendena följande.

Bland de efterkrigsproblem, vilka omedelbart aktualiserats genom vapenstilleståndet i Europa intager repatrieringen av befriade krigsfångar en viktig plats. Ett närliggande problem, ur flera synpunkter även det av stor betydelse, avser avtransporten av förutvarande ockupationstrupper och krigsfångar från numera befriade länder.

Sverige synes böra i rimlig omfattning lämna sitt bistånd till genomförandet av dylika transporter i sådana fall, där det ur trafikteknisk synpunkt kan vara ändamålsenligt, att svenska transportmöjligheter tagas i anspråk. Denna förutsättning torde föreligga vad beträffar vissa transporter från Norge. Med anledning därav har regeringen till norska regeringen och sovjetregeringen framfört ett erbjudande att ombesörja transitering genom Sverige av de till ett antal av omkring 74 000 uppgående ryska f. d. krigsfångarna i Norge. Sovjetregeringen har meddelat, att den önskade evakuera samtliga dessa via svenska östersjöhamnar. Samtidigt har norska regeringen i samförstånd med det allierade högkvarteret anhållit om svenska regeringens bistånd till transitering genom Sverige i och för hemsändande såväl av de ryska f. d. krigsfångarna i Norge som av tyska krigsfångar därstädes jämte eventuellt förekommande fångar av annan nationalitet samt föreslagit, att svenska regeringen i händelse av bifall till denna anhållan måtte snarast sända tekniska experter till Oslo för överläggning rörande de praktiska detaljerna. Med anledning av denna framställning har svenska regeringen — i enlighet med sin uppfattning att Sverige bör inom ramen för sina resurser hjälpa våra nordiska grannländer i deras strävanden att snarast möjligt åvägbringa en normalisering av sina inre förhållanden — meddelat, att den är villig lämna sin medverkan till en dylik repatriering. Härvid förutsättes dock, att hemsändandet av tyskarna i största möjliga utsträckning sker sjövägen. Då enligt för närvarande föreliggande uppgifter antalet tyska krigsfångar i Norge torde uppgå till minst 300 000, varav en avsevärd del i Nordnorge, måste dessa transporter, även under nyss angivna förutsättning, innebära en synnerligen kännbar belastning för den svenska transportapparaten, som redan på grund av transporter i samband med avvecklingen av den militära beredskapen, vedtransporter m. m. för närvarande är hårt ansträngd. Genomförandet av ifrågavarande repatrieringstransporter torde få ankomma på vederbörande militära myndigheter, utrustade med därför erforderliga befogenheter. För den planläggning i samråd med utländska myndigheter, vilken blir erforderlig för genomförandet av dessa transporter, synes en särskild kommitté böra tillsättas.

Då det är ovisst i vilken omfattning svensk medverkan kommer att anlitas för hemtransporten av förenämnda tyska krigsfångar, kan någon närmare beräkning rörande kostnaderna för transporterna icke för närvarande verkställas. I avvaktan på uppgörelser med vederbörande främmande regeringar rörande ersättning för svenska statens utgifter för transporternas genomförande torde kostnaderna böra förskottas av statsmedel. Undantag torde härvid böra göras för kostnaderna för nyssnämnda kommitté, vilka kostnader synas böra bestridas från tredje huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. För redovisning av samtliga övriga kostnader för denna verksamhet torde böra av riksdagen äskas ett särskilt anslag under fonden för förslag till statsverket. På detta anslag skola således redovisas de utgifter som de svenska militära myndigheterna, kommunikationsverken m. fl. vidkännas för genomförande av transporterna, var-

jämte anslaget bör tillföras de ersättningar som inflyta från främmande makt. Huruvida någon del av dessa kostnader slutligt böra stanna på svenska statsverket kan bättre bedömas sedan ytterligare förhandlingar förts med de berörda främmande regeringarna, och jag torde därest så befinnes erforderligt få senare återkomma till denna fråga. Anslaget, vilket torde böra uppföras med ett belopp av 5 miljoner kronor, bör, då vissa transporter äro avsedda att påbörjas redan under innevarande juni månad, anvisas på tilläggsstat II till löpande riksstat.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förskott av kostnader för transport av vissa utländska medborgare genom Sverige* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under fonden för förslag till statsverket anvisa ett investeringsanslag av kronor 5 000 000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
